

Mit tud a Kapcsolási rajz NYilvántartó programunk, a KANYI?

Pállinkás Tibor gépészmérnök, tpalinkas@radiovilag.hu

Kétféle olvasónk van: olyan, aki már vett KANYI-t, illetve olyan, aki csak ezután fog KANYI-t vásárolni. Szinte alig múlik el nap, hogy e két olvasótábor valamelyikéből ne érdeklődjenek telefonon vagy személyesen arról; mit is tud ez a szoftver. Tekintettel arra, hogy „Windows-barátta” alakítva újra elkezdtük a forgalmazását, a következőkben erre a kérdésre próbálunk meg választ adni. Ismertetésünk persze a terjedelmi korlátok miatt jóval tömörebb lesz az instaláló CD-n található részletes szövegfájloknál, de mégis részletesebben a 2010/7-8. számunkban olvasható rövid bemutatónál.

Előjáróban meg kell jegyeznünk, hogy a KANYI – mint az a címből is egyértelműen kiviláglik – *kapcsolásirajz-nyilvántartó program*, így csak a cikkekre, könyvfejezetekre, rajzokra mutató *hivatkozásokat* tartalmazza, magukat a rajzokat, szakszövegeket nem. A jelenlegi 4990 Ft-os bruttó árért utóbbi illusztrációs is lenne! Gondoljuk meg: a rajzok a szöveggörnyezetükből kiszakítva nem sokat érnének, a teljes szöveggel együtt viszont olyan hatalmas terjedelmű és olyan elképesztő munkamennyiség beleölését kívánó adatállományt kapnánk, amelyet igen kevesen tudnának megfizetni. A nem általunk kiadott forrásokkal kapcsolatos jogdíjproblémákról ne is beszéljünk! Így viszont a részletes hivatkozások és sok – opcionálisan kijelölhető – keresési szempont alapján, akár a felhasználó által felállított (szinte teljesen bonyolult) logikai függvény szerinti kereséssel néhány másodperc alatt megtalálható a keresett téma forrása.

A hivatkozások a legtöbb esetben annyira részletesek, hogy pl. a kapcsolatban szereplő aktív eszközök fajtája, típusa is adott, sőt, a keresés ezek alapján is történhet.

A KANYI-ban a több mint 500 besorolási osztály valamelyikébe (esetként kettőbe is) besoroltuk az egyes bejegyzéseket és a cikkek, szakkönyvek szerzőit is felvettük.

(Jelenleg közel 5000 szerzőt ismer.) A *Rádiótechnika*, *Hobby Elektronika* és a *Rádiótechnika Évkönyve* eddig megjelent számain, kiadásain kívül a legtöbb *Magyar Elektromikára*, jó néhány évfolyamnyi *Mérés és Automatizálás*, *MARKinfora*, *ELEKTROnetre*, illetve *Műszaki Hírbára* történő hivatkozás is szerepel az adatállományban, de felvettük a két évfolyamot megért magyar nyelvű *Elektort* is.

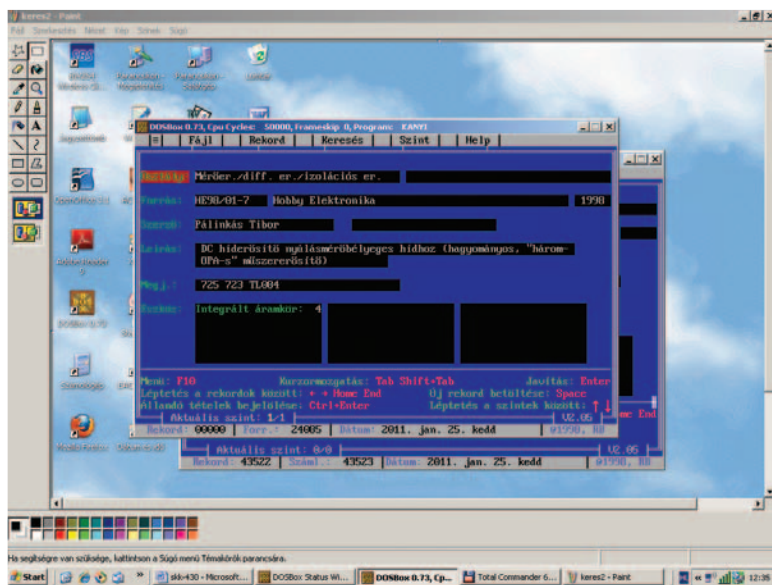
sínvonalú *Mérésügyi Közlemények* (a volt OMH kiadása) számos évfolyama, ill. a szintén sínvonalas és már ugyancsak megszűnt *Műszerügyi és Méréstechnikai Közlemények* (MTA-MMSZ kiadvány) összes évfolyamát is feldolgoztam. Utóbbiak nem kifejezetten elektronikai szaklapok, így a besorolási osztályok közé számos, az elektronikától látszólag távoli szakterületre utaló megnevezést is fel kell venni.

Persze, ma már minden összefügg az elektronikával, így a széles érdeklődési körű KANYI-felhasználóink ezt a döntésünket csak üdvözölhetik.

A Műszaki Könyvkiadó által korábban kiadott elektronikai és rokon tárgyú könyvek feldolgozása folyamatban van. Bekerült például az *Automatizálás* sorozat 82 kötete.

Mos tanáig ezen a sorozaton kívül több mint 200, zömében az amatőrök és hobbisták számára íródott szakkönyvre vonatkozó bejegyzések találhatók az adatfájlokban, de amint esetleg újra megjelennek sínvonalas elektronikai témájú könyvek, ezt folyamatosan bővítem. Az RT, a HÉ legfrissebb számait és a frissen megjelent *Rádió-*

A nosztalgizáló, vagy a régebbi rádióamatőr szakirodalmat technikátörténeti érdeklődéssel tanulmányozó olvasóinknak nagyon hasznosak lehetnek az MHSz által az 1960-as években kiadott *Rádióamatőr Füzetek*-re, ill. *Rádióamatőr Könyvek*-re vonatkozó bejegyzések. (A teljes sorozatot feldolgoztam.) Az időközben sajnos megszűnt, magas

technika Évkönyvét azonnal feldolgozom.

Jelenleg az adatbázisban a 43 500-at is meghaladó számú bejegyzés van. Számoljon utána, Kedves Olvasó; a 4990 Ft-os bruttó árból egy bejegyzésre és az általa hordozott információra kb. 10 fillér jut! Megéri?! Amennyiben úgy dönt, hogy a szoftvert megvásárolja, akkor Ön is a bejegyzett vásárlóink közé fog tartozni, és az új adatokkal frissített adatállományt – ha megrendeli vagy személyesen befárad érte – 2000,-Ft-os upgrade-áron bármikor a rendelkezésére bocsátjuk.

A KANYI rengeteg régi és új opcióját, számtalan menüpontját ezen a helyen nincs mód részletezni. Nem is érdemes, hiszen ezt megteszi a CD-n található, kimásolható, kinyomtatható, igen részletes, szándékaim szerint mindenre kiterjedő használati útmutató. Ezt négy, egyenként 64 kB-nál kisebb részre daraboltam, hogy bármelyik egyszerű, DOS alatti szövegszerkesztővel is megjeleníthető legyen. A HASZNUT1.TXT...HASZNUT4.TXT szövegfájl – csak úgy, mint a KANYI rendszer minden egyéb fájlja – a szöveges információkat a CWI II ékezetes karakterszabvány szerint tartalmazza. Az olvashatóságuk érdekében egy korabeli karakterkonvertáló programot és egy szintén autentikus, integrált szövegszerkesztővel bíró utilityt is mellékelünk hozzájuk.

A használati útmutató nemrégiben rövidítve és átszerkesztve a képernyőre hívható háromfunkciós, kereszthivatkozással HELP-szövegekben is olvasható. A kezelést ettől független, felületérzékeny „On screen help” is segíti.

A program néhány szolgáltatása

- alkalmas maximálisan 10, egymástól és az átadott adatbázistól független saját (és nem feltétlenül elektronikai tárgyú) cikk, vagy dokumentáció-nyilvántartás létrehozására;
- a keresés többszintű, azaz a kikeresett rekordokból újabb szempontok szerint további keresések kezdeményezhetők.

Minden keresés egy új, sorszámozott szintet hoz létre. Ezek tetszés szerint megtekinthetők, összefűzhetők, módosíthatók, elmenthetők, kinyomtathatók akár teljes terjedelmükben, akár rekordonként. A nyomtatási formátum* (a default láb-léc stb. megváltoztatásával) testre szabottá tehető. A részletes leírás keresési példákkal is szolgál;

- választhatunk az egyszerűsített (ÉS-függvényen alapuló), illetve a sokkal intelligensebb, magunk felállította logikai függvény alapján végbemenő összetett keresés között;
- kezelése akár legördülő menüből, akár „forró gombokkal” történhet;
- mód van a főprogram paraméterezett meghívására, így pl. választhatjuk az egyszerűsített kezelési (LAM) módot, a kilépésre való rákérdezést, stb.;
- az adatállományok jelszóval védhetők;
- módot ad a gép dátum- és időregiszterének be- ill. átállítására;
- saját magunknak emlékeztetőt (ún. „nullposta-üzenetet”) hagyhatunk a következő indításra;
- a részletes leírásban szerepel a forrásként felvett folyóiratok rövid „életrajza” és a feldolgozott szakkönyvek listája is.

*: csak DOS-kompatibilis, lehetőleg a CWI-II karakterkészletet ismerő nyomtatóval használható.

A KANYI tehát alapvetően DOS alá írt program, de ha következetesen betartjuk a telepítési útmutatóban leírtakat, akkor a DOS-BOX támogatásával problémamentesen fut a modern windows-os környezetekben is.

Keresés a KANYI-ban

A szoftver számos példányban kelt el, de a KANYI-tulajdonosok hozzám érkező gyakori telefonhívásai alapján arra következtek, hogy – a minden szoftvercsomagban megtalálható részletes használati útmutató és a képer-

nyőre lehívható help-szöveg ellenére – sokan nem tudják eléggé hatékonyan, eredményesen kezelni. Az alábbiakban a felhasználók által leggyakrabban igénybe vett alkalmazást, a keresést mutatom be részletesen, példákkal fűszerezve. *Egy dolgról semmiképpen ne feledkezzünk meg, ha a KANYIT használjuk: mielőtt a DOS-BOX-ba lépünk, a NumLock-ot kapcsoljuk ki!*

1. Keresés egyszerű szempontok szerint. Összkeresés, egyedi keresés

1.1. Keresési alapismeretek

Az egyszerű szempontok szerinti keresés az összes lehetséges keresési szempontot felsorolja, amelyek közül bármelyiket – akár egyszerre többet is – kijelölhetünk. A keresési szempontok elnevezése és táblázatbeli sorrendje azonos a mezőknek a képernyőn megjelenített elnevezésével és sorrendjével (*Osztály, Forrás, stb.*). Az egyes mezőket az ábécé nagy betűivel jelöltük, A-tól G-ig (de csak a kereséskor). A mezők közötti lépegetés a le/fel kurzornyilakkal lehetséges. A keresés logikai függvény alapján történik, amelyet az egyszerűsített keresésnél a program, az összetettnél a kezelő állít fel. A logikai függvénynek csak a jobb oldala jelenik meg, a legördülő ablak alsó, egyelőre üres sorában. Képzeliük elé pl., hogy: Y=. Alap esetben a függvény független változói a mezők jeleként is szolgáló A...G változók lehetnek.

Az egyszerűsített keresés alapfüggvénye az ÉS függvény (azaz csak azokat a bejegyzéseket keresi ki, amelyek az összes keresési feltételeknek egyidejűleg eleget tesznek). A *Leírásban* és a *Megjegyzésben* történő stringkeresésnél azonban lehetőség van a VAGY kapcsolat automatikus megadására is.

A KANYI V2.xx verziók adatbázisának alapját a korábbi adatbázisok átkódolt és javított rekordjai képezik. Nagyon sok olyan rekord is szerepel benne, amelyben a *Leírás*, illetve a *Megjegyzés* rovatot nem következetesen töltöttük ki, többnyire a korábbi *Leírás* mező

rövidsége miatt. Általában nem lehet tehát tudni, hogy egy készülék – vagy IC-típus melyik mezőben található meg. Célszerű ezért minden string-keresésnél a két mező közötti VAGY kapcsolatot is létrehozni. Legegyszerűbb, ha egy konkrét példával illusztráljuk a keresés menetét.

Keressük meg azt a bejegyzést, amely egy 725-ös művelleti erősítőn alapuló DC híderősítőre vonatkozik, a Hobby Elektronikában jelent meg és a szerzője Pálinkás Tibor! Megjegyezzük, hogy a besorolási osztályt, illetve a szerzőt akár elsődlegesen, akár másodlagosan szerepel is a rekordban, megtalálja. (Ugyanígy az összetett szempontok szerinti keresés is.)

A menüsorba az **F10** megnyomásával léphetünk, a menük között a jobb/bal kurzornyíllal választhatunk. Egyszerűbb módszer az, ha az **Alt+K** billentyűkombinációt használjuk. A legördülő ablakban kiválasztjuk tehát az *Egyszerű szempontok* menüpontot. A megjelenő munkaablakban az *A* változójelű *Osztály* van kijelölve. Mivel besorolás szerint is keresünk, nyomjunk Enter-t és a munkaablakra nyíló *Besorolási osztály* ablakban keressük ki a *Mérőer./diff. er./izolációs er. osztályt!* A keresés a besorolási osztályok legördülő menüjében akár a kurzornyílakkal történő lépkedéssel, akár lapozással is lehetséges. Tekintettel azonban az osztályok meglehetősen nagy számára, célszerűbb az első betűk szerinti keresés. A példánál maradva: beütjük az **M** betűt, mire a kurzor automatikusan az első M-mel kezdődő osztályra áll. Az *é*, az *r*, majd az *ő* begépelése után máris a keresett besorolási osztályon állunk, amelyet **Enter**-rel érvényesítünk.

A KANYI ebben a menüpontban más, gyors osztálykeresési lehetőséget is biztosít. Ha nem emlékszünk a kategória pontos megnevezésére, ill. arra, hogy az hogyan kezdődik, akkor nyomjuk meg az **F8**-at! Ekkor az alul megjelenő szerkesztősorba beírhatunk egy szót, szótöredéket, szófüzért, amiről sejtjük, hogy szerepel a kategória megnevezésében. **Enter**-

rel érvényesítve a kurzor az első olyan osztálymegnevezésre áll, amiben a keresett string megtalálható. A keresés az **F3**-mal folytatható: megkeresi a következő, a keresési stringet tartalmazó osztálynevet, ha létezik olyan.

Lelépünk a *Forrás* mezőre és **Enter**. A szerkesztősorba csak ennyit írunk: **he**.

Az Enter hatására ez is átíródik nagybetűsre. (Megjegyzés: ha nemcsak a *he* indexet, hanem az évjelzőt és a periodikajelzőt is megadjuk, akkor ez utóbbit – hasonlóan a betöltésnél követett módszerhez – elegendő rövidítve beírni. Például a „he98/2” elfogadás után „HE98/02”-re íródik át.)

A következő feladat a szerző kiválasztása a szerzők listájáról. Ez a lista lényegesen terjedelmesebb a besorolási osztályokénál, de természetesen a gyorskeresés most csak a kezdőbetűk beírásával lehetséges (**p**, **a**, **l** stb.).

Érvényesítés után a *Leírás* mezőbe lépve (és **Enter**) begépeljük a keresett karakterláncot: **725**.

Ugyanezt megtehetnénk a *Megjegyzés* mezőben is. A háromkarakteres stringnél ez nem is probléma, de egy hosszabbnál már egyszerűbb az **F4** megnyomása: hatására átmásolódik a *Leírás* mező tartalma a *Megjegyzés* szerkesztősorába és rögtön el is fogadja.

Ezzel a keresési szempontok táblázatának kitöltése be is fejeződött. Bizonyára észrevettük, hogy valahányszor érvényesítettünk egy keresési tételt, a hozzátartozó változó beíródott az alsó függvénysorba és azonnal **ÉS** kapcsolatba került a következő változóval. (Az **ÉS** kapcsolatot a „*” jelképezi. A leírás és a megjegyzés – azonosság esetén – viszont VAGY kapcsolatban állnak egymással, de zárójelben. A kettő együtt szintén **ÉS** kapcsolatban van a többi változóval, azaz példánk szerint:

$$A*B*C*(D+E);$$

vagyis azt a rekordot keressük, amelyet a *Mérőer./diff.er./izolációs er. Osztályba* soroltunk be **ÉS** a keresett cikk a *Hobby Elektronikában* jelent meg **ÉS** Pálinkás Ti-

bor írta **ÉS** a *Leírásban* VAGY a *Megjegyzésben* szerepel a 725 karakterlánc.

Ha rendben van, nyomjunk **Esc**-et; hatására visszatérünk a *Keresés* főmenübe. Most válasszuk az *Összes keresés* menüpontot (amit a legördülő ablak bezárása után a **Ctrl + F8** forrógombbal is aktiválhatnánk, de most egyszerűbb menüből indítani a keresést)!

Természetesen a keresés mindig az aktuális szinten, példánkban a 0-n történik. A néhány másodperces munka után – a keresési idő a gép sebességétől és a memóriakapacitástól függ – megjelenő üzenetablakban ezt olvashatjuk:

Üzenet
Összesen 1 db ilyen bejegyzést találtam.

(A keresés állása „pödrés közben” a bal alsó sarokban található rekordszámlálóról leolvasható. Ha kész, természetesen az utolsó rekordon áll.) **Enter**-t nyomva eltűnik az üzenetbox, **Esc**-et nyomva a legördülő menü is. Ha az *Opciók* menüben (*l.: használati útmutató 3.2.2. pont*) az első tételt hagytuk default, azaz tiltott állapotban, most a keresési szinten állunk.

Amennyiben a program indítása óta most kerestünk először, és korábban elmentett szintet sem töltöttünk be, az aktuális szintet jelző, alul található kiírás: **1/1**. (Kivéve, ha az *Opciók* menüben a 0. szintre állás van beállítva.) Az első „1” a szint számát jelenti. Felűtűnő, sárga színű, figyelmeztetésképpen, hogy nem az alap-adatbázisban vagyunk! A törtvonal utáni szám azt jelenti, hogy hány, az alapszinten felüli szintünk van (most csak egy). A középső ablakban az egyetlen keresett rekordot találjuk. (Ha több lenne, akkor közöttük pl. a balra/jobbra kurzornyíllal lehetne lépkedni.)

Még egy érdekesség: ha megnyomjuk az **F** billentyűt, akkor alul, a „Forr.:

(Folytatjuk)